

ผลงานหมายเลข 2

ข้อบัญญัติ
เรื่อง
แนวทางการประสานแผนการดำเนินการ
เพื่อส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน

ของ

นางสาวรุจิระ นพจรูญศรี

ผู้ขอประเมินตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาตรฐานคุ้มครองแรงงาน
(นักวิชาการแรงงาน 9 ชช.)

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

113.05.6
1661 น

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

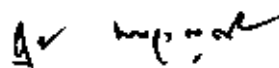
05745

แนวทางการประสานแผนการ

คำนำ

ผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ใช้เวลาว่างจากการทำงานปกติมาทำงาน โดยรับเหมาช่วงการผลิตจากผู้ว่าจ้าง ถือเป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่มีสถานภาพเป็นนายจ้าง ลูกจ้างตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ปัจจุบันได้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาส่งเสริมให้มีการรับงานไปทำที่บ้านมากขึ้น เนื่องจากความสะดวกหลายประการ แต่ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับผู้รับงานไปทำที่บ้านมากมาย เช่น ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ ความปลอดภัยในการทำงาน ความไม่มั่นคงแน่นอน ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดมาคุ้มครอง ดูแล รัฐบาลจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านขึ้นมากำหนดแผนการดำเนินการ รวมทั้งมีนโยบายที่ชัดเจน แต่ปัจจุบันการดำเนินการยังขาดการประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การดำเนินการยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

การศึกษาแนวทางการประสานการดำเนินการเพื่อส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อให้มีแนวทางสำหรับประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดให้มีหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการเพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะเกิดประโยชน์แก่หน่วยงานปฏิบัติและผู้รับงานไปทำที่บ้านไม่มากก็น้อย

(นางสาวรุจิระ นพอรุญศรี)

ผู้ขอรับการประเมิน

เลขเรียกหนังสือ	42.08-6 5 661 34
เลขทะเบียน	5745
วันที่	23 เม.ย. 2545

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานแผนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ได้ดำเนินการศึกษา แนวคิดและแนวทางจากเอกสารทางวิชาการที่หลากหลายเกี่ยวกับการรับงานไปทำที่บ้านและการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบที่ไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลหรือให้การคุ้มครอง และปัจจุบันอยู่ในระยะการเริ่มต้นเพื่อนำแนวนโยบายไปสู่ปฏิบัติ โดยเริ่มจากการประสานแผนการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างเป็นรูปธรรม

จากการศึกษาพบว่า การรับงานไปทำที่บ้านนับเป็นการจ้างงานในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนานแล้ว แต่บทบาทของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพิ่งเกิดขึ้น ประมาณ ปี 2538 แต่ก็เรียกได้ว่าก้าวหน้าไปค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีแผนการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) และการมีคณะกรรมการระดับชาติเพื่อการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ที่มีรองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นประธานกรรมการ มีผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ภาครัฐจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นกรรมการ โดยมีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นเลขานุการ เพื่อมาทำหน้าที่กำหนดนโยบาย แนวดำเนินการ เพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนดังกล่าวและในฐานะที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นเลขานุการของคณะกรรมการระดับชาติดังกล่าว ควรมีแนวทางที่จะนำมาตรการดังกล่าวไปดำเนินการ จึงควรมีแนวทางการประสานแผนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อไปสู่การคุ้มครองด้วยการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย ตั้งแต่การส่งเสริมการรวมตัวกันของผู้รับงานไปทำที่บ้าน การสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ

เพื่อให้กลุ่มผู้รับงานไปที่บ้านทั้งที่มีอยู่ และที่เกิดขึ้นใหม่ (ซึ่งอาจมีการดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและ องค์กรพัฒนาเอกชน) ให้สามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ เพราะกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่เข้มแข็งและยั่งยืนย่อมจะเป็นการสร้างความสามารถในการปกป้องสิทธิของพวกเขา ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มิใช่เน้นหนักการออก กฎหมายคุ้มครองแรงงานในรูปกฎกระทรวงเพื่อให้ครอบคลุมไปถึงแรงงานในงานที่รับไปทำที่บ้านอย่างเดียว

แนวทางการประสานแผนการดำเนินการเพื่อส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นการจัดโครงสร้างขององค์กรที่รับผิดชอบ มีการกำหนดว่าหน่วยงานใดควรเป็นหน่วยงานหลักเพื่อเป็นศูนย์กลางของการดำเนินการในแต่ละภารกิจตามที่ปรากฏในแผนการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะพิจารณาจากภารกิจหน้าที่ตามกฎหมาย การจัดตั้งองค์กรและการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เพื่อนำแนวทางนี้ไปประสานระหว่างหน่วยงานได้ โดยได้มีการจัดแบ่งกรอบภารกิจออกเป็น 7 ภารกิจ ได้แก่

1. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับงานไปทำที่บ้าน หน่วยงานหลักได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์

2. การสำรวจและพัฒนาสถิติข้อมูลและการจดทะเบียนผู้รับงานไปทำที่บ้าน หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

3. การสำรวจและพัฒนาสถิติข้อมูลของผู้ว่าจ้างและจดทะเบียนผู้ว่าจ้าง หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

4. สนับสนุนการศึกษาและฝึกทักษะฝีมือ วิชาชีพ หน่วยงานหลักได้แก่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

5. การจัดหางานให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้านอย่างมีระบบ หน่วยงานหลักได้แก่ กรมการจัดหางาน

6. การสนับสนุนด้านการเงิน หน่วยงานหลักได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารออมสิน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม บริษัทเงินทุน

7. การส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร สำนักงานประกันสังคม สภากงศ์การนายจ้าง องค์การพัฒนาเอกชน

อย่างไรก็ตาม แนวทางการประสานแผนงานดังกล่าวได้พิจารณาเฉพาะในส่วนของการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านเท่านั้น ในระยะต่อไปควรมีการพิจารณาดำเนินการให้ครอบคลุมไปถึงผู้ว่าจ้าง ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการจัดหางานให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งการจัดหาแหล่งเงินทุน การจัดหาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การแสดงสินค้า แต่สิ่งสำคัญการกำหนดแนวทางการประสานแผนดังกล่าวต้องมีความชัดเจน เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่รับผิดชอบต้องตระหนักในภารกิจที่จะต้องดำเนินการร่วมกัน การดำเนินการควรมีองค์กรในรูปของศูนย์ประสานงานกลาง ทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อรับผิดชอบ ดำเนินการและติดตามการดำเนินการตามกรอบภารกิจอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทคัดย่อ	
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์ในการศึกษา	4
- ขอบเขตของการศึกษา	5
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
- ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวคิด นโยบาย กฎหมาย และผลงานที่เกี่ยวข้อง	9
- แนวคิดที่สำคัญ	9
- นโยบายเกี่ยวกับผู้รับงานไปทำที่บ้าน	10
- กฎหมายเกี่ยวกับผู้รับงานไปทำที่บ้าน	11
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3 ลักษณะและปัญหาการรับงานไปทำที่บ้านในประเทศไทย	32
- ลักษณะการรับงานไปทำที่บ้าน	32
- ปัญหาการรับงานไปทำที่บ้าน	37
บทที่ 4 แผนและแนวทางการประสานการส่งเสริมพัฒนา และคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน	40
- แผนการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน	40
- แนวทางการประสานการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครอง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน	55

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	65
- บทสรุป	65
- ข้อเสนอแนะ	69
เอกสารอ้างอิง	71
ภาคผนวก	74